

פרוטוקול מס' 187

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ב', יג' באדר תשל"ב - 28.2.72, שעה 9.00

נכחו:

חברי הוועדה:

- י. גולדשמידט - היו"ר
- ש.ז. אברמוב
- י. ארידור
- מ. בן-פורת
- ב. הלוי
- ג. האוזנר
- א. עופר
- י. קורן
- י.ה. קלינגהופר

מוזמנים:

- מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה
- א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
- י. קרפ - משרד המשפטים
- השופט אילון - הנהלת בתי המשפט
- ש. מושכל - הנהלת בתי המשפט

מוזכרת הוועדה:

ד. מלחי

רשמה:

ח. ביתן

סדר היום:

חוק העזרה המשפטית למדינות זרות
(תיקון), תשל"א - 1971.

הינו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

חוק העזרה המשפטית למדינות זרות (תיקון)

מ. גלס:

העילה להגשת הצעת החוק היא הצטרפות ישראל לאמנה האירופאית בדבר מתן עזרה הדדית בעניינים פליליים. להלכה ניתן לבצע את האמנה הזאת מכוח ההוראות שבסעיף 9 לחוק הקיים, אשר צוטט במבוא להצעת החוק (קורא את סעיף 9). כפי שנאמר בסיפיה של המבוא, נתעורר ספק אם הסמכות הניתנת כאן די בה כדי לאפשר את הביצוע של כל ההתחייבויות שמדינת ישראל קיבלה על עצמה על-פי האמנה האירופאית. מדובר בעיקר על שתי פעולות: א) העברת מוצגים ומסמכים שנתפסו בישראל על-פי בקשה מרשות שיפוטית זרה (חוץ-לארץ; ב) מאסרו של אדם שנא ארצה כדי להעיד וכן להיפך, העברת אסיר ישראלי לחוץ-לארץ על-מנת שיעיד שם. אמנם נכון שבסעיף 9 מדובר באופן מאד כולל על ביצוע כל פעולה משפטית אחרת, ואם ניתן פירוש ליברלי למונח זה, ייתכן שכל מה שמוצג כאן כבר כלול באמצעות אותו מונח, אבל כדי לא להסתכן בכך שבת המשפט החליטו אחרת ואחר-כך יבואו השותפים שלנו באמנה האירופאית בטענה שאין אנו מבצעים את האמנה הלכה למעשה - באו ההצעות שלפניכם.

סעיף 1 שונה בעילתו מהעילה ההיא. הגדרתו "רשות שיפוטית" בחוק הקיים כ- כל בית משפט או בית דין מוסמך, במדינה זרה. לא כן האמנה הנותנת למדינות החברות בה את הסמכות להגדיר מהי "רשות שיפוטית". בסעיף 24 לאמנה נאמר בתרגום העברי: כל צד מתקשר ושאלי לציין, בהצהרה שתישלח למזכיר הכללי של מועצת אירופה, בעת החתימה על האמנה, או בעת ההפקדה של מסמך אישורו או הצטרפותו, אילו רשויות הוא יראה כרשויות שיפוטיות למטרות אמנה זו. במסמכי ההצטרפות של צרפת, למשל, יש רשימה ארוכה של גופים שזרפת רואה אותם כרשויות שיפוטיות: נשיאים ראשונים, נשיאים, שופטים, יועצים ושופטים של בתי משפט פליליים, שופטים חוקרים (juges d'instruction) של בתי המשפט האמורים, כלומר: תובעים כלליים, תובעי משנה כלליים, עוזרים לתובעים הכלליים, ראשי מחלקת התביעה בבתי דין של ערכאה ראשונה ועוזריהם, נציגי התביעה הכללית ליד בתי הדין המשטרתיים, פרקליטי הממשלה ליד בתי המשפט של הכוחות המזוינים. יש כאן לפנינו דוגמה קונקרטית להרחבת המונח "רשות שיפוטית" מעבר להגדרה שלנו, והשופט איתן יודע ודאי להצביע גם על מקרים אחרים שלא במסגרת האמנה בהם נתקלה מדינת ישראל בקשיים להגיש את העזרה המשפטית המבוקשת על-ידי גופים אחרים. אם אינני טועה שאלה זו התעוררה בקשר עם פולין, כששלטונות התביעה הם שביקשו בחקירה מוקדמת לשמוע עדים בישראל.

ג. האונזר:

מה ההגדרה של "רשות שיפוטית" באמנה?

מ. גלס:

באמנה אין הגדרה של "רשות שיפוטית". קראתי לעיל את סעיף 24 הנותן אוטונומיה למדינות החברות להגדיר מהי רשות שיפוטית (קורא את סעיף 24 לאמנה בנוסח האנגלי).

השופט איתן:

לנו זכורות בעיקר הבעיות שהיו לנו עד עכשיו עם צרפת. הם באמת פנו אלינו בבקשות לעזרה משפטית, והיינו נאלצים לבקש את משרד החוץ להשיב פניהם ריקם בליט ברירה, כי לא היינו מוכנים לתת את העזרה המשפטית על-פי בקשת התביעה הכללית. זה היה בעיקר בדיני פשיטת רגל.

ג. האונזר:

האם לא היו יכולים להשיג עזרה בנדון מסוודות משפטיים שלה?

השופט איתן:

אינני יודע איך התגלגלו אחר-כך העניינים. ייתכן שאמנם כך נהגו למעשה. האמת היא שכאשר מגיעה בקשה כזאת להנהלת בתי המשפט אנו נתונים תמיד בדילמה: אם לשלוח בכל זאת את הבקשה לבית המשפט בארץ, וזה האחרון יזמין את האיש, אשר יעלה בעצמו את השאלה ואימר כי אינו מוכן להיחקר על-פי בקשה של גוף שאינו נחשב אצלנו לרשות שיפוטית. בדרך-כלל החליטו

השופט איתן:

אצלנו לא לעשות כן, כי בסופו של דבר אנשים אלה אינם מיוצגים והיינו סבורים שזה צריך להיות אינטרס של המדינה להגן על אינטרס של אזרח שלה ולא להעמיד אותו במצב בו יצטרך לומר כי הוא מסרב לענות על שאלות בית המשפט. בדרך-כלל נוהגים אנו לא להעביר את הנקשה לבית המשפט כדי לא להעמיד את האזרח במצב בו יצטרך להעלות מיהמתו התנגדות לשאלות בית המשפט. היו מקרים רבים של אנשים מאלג'יריה, אשר עברו דרך צרפת והקימו חברות ושותפויות, והיו פשיטות רגל פליליות רבות, ואחר-כך עלו אותם אנשים לישראל והיו בעיות רציניות בקשר לחיקוק דין שם. בחלק גדול מהמקרים היו אלה פושטי הרגל עצמם, וחששנו שאם האיש יענה בבית המשפט אצלנו הוא עלול להפלייל את עצמו בלא שיודע על כך בכלל.

היור' י. גולדשמידט:

התיקון בסעיף הראשון בא כדי להרחיב את ההגדרה בחוק שלנו בהתאם להגדרה באמנה האירופאית, היינו לאפשר על-ידי כך לכל מדינה להגדיר רשות שיפוטית כפי שהיא רוצה.

י.ה. קלינגהופר:

הזהר מעניין לעיין בתקנות ולראות איך מתבצעים הדברים הלכה למעשה, כי ההוראות המפורטות בסעיף 9 הן בנות ביצוע רק אם יותקנו תקנות. אני מתכוון בזה להוראות הביצוע של ההסכם הבין-לאומי.

מ. גלס:

יש תקנות, אבל רק במישור האזרחי. במישור הפלילי אין תקנות, עד כמה שיודע לי.

ג. הלוי:

באמנה יש הצהרה - לא הסתייגות - של ישראל בדבר סעיף 24 האומרת: לענין האמנה יראו בכל בית משפט או בית דין מוסמך רשות שיפוטית (קורא גם את הנוסח האנגלי של ההצהרה). האם זה לא מכסה בדיוק את הנושא שלפנינו? מר גלס קרא לפנינו את ההצהרה של צרפת לגבי רשות שיפוטית הכוללת את כל התביעה הכללית, ולפי המושגים שלנו כל אלה אינם בשום אופן רשויות שיפוטיות. אנחנו כבר נתנו הצהרה בענין זה והנה עכשיו אומרים אנו שאנו מתקנים את החוק שלנו כדי שיתאים להצהרה הצרפתית. מחר תהיה הצהרה אנגלית ונצטרך להכניס תיקון בהתאם לכך. לשם מה? אחרי שהצהרנו מה שהצהרנו, לשם מה לתקן את החוק שלנו?

ג. האונגר:

גם אני תיארתי לעצי שלאור מה שהיה כתוב בחוק שלנו ולאור הצטרפותנו לאמנה היינו מוכרחים להגיש הסתייגות זו, כי אחרת היינו מעמידים מיד את עצמנו במצב בלתי נסבל. השאלה היא אם אנו רוצים, על אף ההסתייגות המאפשרת לנו לחיות בשלום עם האמנה - אין היא מפירה את האמנה בשלב זה - להרחיב את תחום ההגדרה או לאו. אני מניח שלמעשה לא יהיה הפרש גדול וגם רשויות התביעה הכללית בחוץ-לארץ יוכלו להסתדר בפועל בלהשיג את הצווים הדרושים להן מרשות שיפוטית. אולם מדובר כאן במסכונות מרחיקות לכת, כגון חיקוק דין של פושט רגל - ושמענו מהשופט איתן שרבים המקרים האלה - ומסכות עוד יותר רחבה, עליה מדובר בהמשך הצעת החוק, והיא העברת אסיר לחוץ-לארץ, היינו העברת אדם היושב במאסר בישראל לחוץ-לארץ על-מנת שיחקר שם, תוך הבטחה שיוחזר לאן, שהרי וראי שאין בזה עקיפת הליך ההסגרה, אלא צריך להבטיח הסגרה לחוד וחיקוק דין לחוץ, וזה כתוב אצלנו במפורש. בענין תביעה כזאת להעביר אדם באופן פיזי למדינה אחרת על מנת שיחקר שם - אמנם לפי כללי החקירה הנהוגים באותה ארץ - הייתי מהסס לפעול על-פי דרישתו של איזה שופט חוקר או של איזה תובע על-יד בית משפט מערכאה ראשונה. לכן, אם אין הכרח בדבר מבחינת ביצוע האמנה ואם לא באו אלינו טענות בצינורות בין-לאומיים שההסתייגות שלנו מפריעה למישהו ואם איש לא מחה על צמצום ההגדרה - איני נלהב להחייב את ההגדרה של רשות שיפוטית ובלבד כל רשות שמדינה זרה הודיעה עליה שהיא רשות שיפוטית.

הרי אין-בכל כוונה שמדינת ישראל תכריז על כל מנגנון התביעה הכללית שלה כעל רשות שיפוטית, וכאן בהחלט שאין הדרישות, שהיא אחד תכריז עליהם חותרים תמיד באמנות. למעשה איננו זקוקים לזה שכל תובע יוכל לתת צו לחקור אדם בחוץ-לארץ ואנחנו יכולים להסתפק בכך שרק בית משפט ישראלי יבקש שירות כזה ממדינה זרה במידה שאנו מבקשים את הפעלת האמנה. לכן, אם כפי שאמרתי לא היו פניות אלינו בנוון, הייתי

י. טליונגהופר:

גם אני רוצה להתייחס להצהרה המודפסת בצירוף לאמנה אירופאית זו בכתבי האמנה, ההצהרה של ישראל בדבר סעיף 24. הבעיה היא אם אנו עומדים לסתור עכשיו את ההצהרה שנמסרה. למעשה אנחנו יכולים לעשות כל דבר, כי אין הגבלות לסמכותו התחיקתית של המחוקק, אבל בכל זאת אם מביאים לפנינו את האמנה האירופאית הזאת הרי אנו שואפים לאיזון התאמה בין החוק ובין האמנה, והנה אין החוק הולך בד בבד עם הדקלרציה שלנו שנמסרה לא בהסתייגות, כפי שהדגיש חבר-הכנסת הלוי, אלא בהצהרה לענין סעיף 24 (קוראים את סעיף 24 לאמנה). כלומר, הצהרנו שנראה כרשות שיפוטית לענין החוק רק בית משפט ממש או בית דין בעוד שההצעה בחוברת הכחולה הרבה יותר רחבה. לא נאמר בסעיף 24 כי מדובר רק ברשויות שיפוטיות שלנו, אלא הסעיף מתייחס גם לרשויות השיפוטיות שלגביהן תופעלנה הוראות האמנה והחוק. את זה אני למד מכך שגם סעיף 24 וגם ההצהרה שנמסרה לא צוטצמו ולא הוגדרו באופן חד-סטרי, אלא נאמר בהם מי רשות שיפוטית לרוב כל המדינות שהן צודים לאמנה הזאת. לכן נראה לי שזה קצת לא נאם למחוקק לקבוע הגדרה שתהיה רחבה מזו שהממשלה שלנו קבעה בהצהרתה שנמסרה לפי סעיף 24 לאמנה. אני רואה כאן אי-התאמה.

ט. גלס:

אני מודה שהייתי צריך להביא לכאן את חברי משרד החוק. נכון הדבר שעד כמה שענין זה נוגע לביצוע האמנה יכולים אנו לומר שאנחנו בסדר, אולם מבחינה מעשית שמעתי שהיו טענות לא מעטות על הצמצום הן בחוק שלנו והן בהצהרה המצורפת לאמנה. כרגע, כאשר מעירים הערות אלה, אני נזכר שחברי משרד החוק העברות על טענות שבאו בענין זה משווייץ. אם זהו רצונה של הוועדה, הייתי מסכים שנדחה את ההחלטה הסופית בענין זה עד שתהיה הזדמנות להזמין לכאן את חברי מלשכת הייעוץ המשפטי במשרד החוק היכולים למסור אינפורמציה נוספת על הבעיות האלה. מדובר בעניינים שלא הגיעו בכלל להנהלת בתי המשפט, אלא נסתיימו כבר בשלב של משא ומתן דיפלומטי בין משרד החוק הישראלי לבין השגרירות הנוגעת בדבר.

באשר לצד המשפטי, נכון שהתחייבנו באמנה לתת את העזרה המשפטית רק עם הבקשה בנאה מרשות שיפוטית כפי שהגדרנו אותה. אין פירוש הדבר שאם ניתן עזרה משפטית מעבר לזה נהיה כביכול מפירים את האמנה. לאמנה האירופאית הברות היום, פרט לישראל, איטליה, דנמרק, יוון, נורווגיה, שווייץ, צרפת, אוסטריה, שוודיה, הולנד, תורכיה וליכטנשטיין. החוק דן לא רק ביחסים בינינו ובין אותן מדינות החברות באמנה, אלא גם ביחסים שהיו לנו עם כל מיני מדינות אחרות. נוסף לזה החוק עצמו מאפשר עשיית הסכמים נוספים עם חברות האמנה. על כן מדובר במימן 46(3) לאמנה (מצטט את הסעיף), היינו אפשר גם להסכים על ההוראות שבאמנה על-ידי הסכמים דו-צדדים ורוב-צדדים. חתמנו/בואשי תיבות עם גרמניה, וגרמניה רוצה להצטרף לאמנה לאחר עריכת מספר הסכמים דו-צדדים עם מדינות חברות האמנה. כלומר, ההסכם שנחתם בראשי תיבות עם גרמניה תקפו תלוי בשלבים נוספים: ראשית, הצטרפותה של גרמניה לאמנה; שנית, הקטיפיקציה מטעם שתי המדינות.

י. האוזנר:

ואז יחרגו יחסינו עם גרמניה מעבר להוראות האמנה?

ט. גלס:

אז יהיו הוראות נוספות. יש הסכם עם גרמניה בדבר עזרה הדדית בעניינים פליליים, כי באשר לעניינים אזרחיים אנו חיים במישור של שתי אמנות: אמנת האג מ-1905 והאמנה מ-1954, שלבצוען התקין שר המשפטים תקנות במישור האזרחי.

אם זה מתקבל על דעת הוועדה, אני מביע שלענין הקשיים והבעיות במישור הדיפלומטי תשמע הוועדה את חברי משרד החוק, כי ייתכן שהם יוכלו להוסיף.

א. ירון:

אנו מתקנים את החוק הפנימי שלנו. איננו עושים את זה דווקא או רק כדי להתאים את החוק לאמנה האירופאית. המצב הוא - גם בלי להיכנס לפרטי אמנה זו וגם בלי האמנה - היו שקיבלנו דרישות ממוסדות בחוץ-לארץ שאינם כלולים במסגרת ההגדרה הקיימת בחוק שלנו ובעצם איננו בואים סיבה לא להיענות לדרישות אלה כשהן באות מרשויות מוסמכות במדינת החוק, גם אם אינן

א. ידיון:

כלולות בהגדרה שלנו. כמוכון, אפשר לומר שצבין שליחת אסירים למסירת עדות הוא חמור במיוחד וייתכן שלגבי סעיף זה יש צורך בצמצום. ייתכן שבענין זה צריך לשקול אם כל אחד יוכל להגיש בקשה או רק רשויות מסויימות.

לגבי עדות רגילה, עדות של אדם שאינו אסיר אשר צריך לבוא לבית המשפט להחקר - אינו יודע אם יש כל כך הרבה חשיבות לשאלה מאיזה מוסד באה הדרישה לגבות את העדות, ממוסד שנקבע כרשות שיפוטית בצרפת, באוסטריה או באחת הארצות האחרות או ממוסד שגם הוא רשאי לעשות פעולה זו באותה ארץ.

אשר לענין ההודיות, למעשה לא מתעוררת כאן שאלה כל כך עניינית. בצרפת יושבים כל מיני מוסדות היכולים לחקור עים והם רוצים שנעשה את הדבר בשבילים כאן בתור עזרת חוץ. אצלנו באופן עקרוני רק בתי המשפט חוקרים עדים.

ג. האוזנר: יש לנו ועדות חקירה שיכולות לחקור עדים.

א. ידיון: אבל שאלת ההודיות אינה מתעוררת בצורה כזאת, כי אם במדינה זרה מאורגנים הדברים בצורה אחרת מאשר אצלנו, אין טעם להפעיל את ענין ההודיות, כי השאלות אינן מתעוררות בצורה מקבילה.

ג. האוזנר: ההרחבה המוצעת אינה נחוצה לנו כדי להפעיל את האמנה.

א. ידיון: אבל ייתכן שבכל זאת כדאי שנאפשר לעצמנו את ההרחבה המוצעת, כי אנו מעצמינו להגיש את העזרה בהיקף מלא במידה שהדבר אינו פוגע בשום אינטרסים מיוחדים של המדינה, בריבונותה וכו'. איננו חושבים שהאפשרות כי מוסד בוסף כזה יוכל לבקש את העזרה - יש בה משום פגיעה באינטרס של המדינה שלנו, אלא להיפך: זה יכול לעזור לנו להיענות לפניית אלה מסווייזריה וממקומות אחרים גם כשהפניה באה מרשות שאותה מדינה הצביעה עליה ושאינה רשות שיפוטית במוכון המצומצם יותר.

שאלנו את עצמנו אם לתת הגדרה זו כפי שהיא מובאת בהצעת החוק או לתת הגדרה אבסטרקטית, רחבה יותר, אבל ראינו שלא נוכל ללכת בדרך זו, כי איננו יכולים לתת כאן הגדרות כלליות שיחיימו לכל המוסדות השונים בארצות האחרות. מפני זה הצענו להכיר במה שקבעה כל מדינה בהצהרה שלה. אגב, גם לא קשרנו את זה עם האמנה. אין זה תלוי דווקא במה שהמדינה הודיעה, לפי סעיף 24 לאמנה, למזכיר הכללי של מועצת אירופה, אלא מדינה יכולה להצהיר כלפינו שהיא רואה רשויות מסויימות כרשויות שיפוטיות לענין זה. נניח שמדינה מסויימת אינה כלל חברה באמנה או שמסרה הודעה אחרת באמנה. זה עדיין לא מונע ממנה להצהיר כלפינו אותה הצהרה, כלומר, בדרך זו באפשר פשוט לעצמנו לבוא לקראת אותן הארצות העשויות לפנות אלינו כדי שלא יהיה אותו עיכוב שהשופט איתן הסביר אותו.

ג. האוזנר: תיאורטית יכולה כל מדינה לומר שכל שוטף הוא רשות שיפוטית לענין זה.

א. ידיון: תיאורטית - כן.

היו"ר י. גולדשמידט: במליאת הכנסת היו השגות בענין זה ושר המשפטים אמר שהחופש הגמור שאנו נותנים לכל מדינה להגדיר מהי רשות שיפוטית אצלה - עוד מחייב בדיקה והבהרה בוספת.

ג. הלוי: פרופ' ידן אמר שהסעיף הראשון שאנו מתקנים כאן אינו דרוש אך ורק או דווקא לצרכי האמנה האירופאית, אלא זה ענין חב יותר העומד בפני עצמו. זה

ב. הלוי:

גורר ספק אם אמנם הסמכה זו די בה כדי לאפשר את ביצועה של האמנה בדרך של התקנת תקנות, בייחוד כשמדובר במעצרו של אדם ובהעברתו הזמנית לחוץ-לארץ בתנאים של מעצר. החוק המוצע בא לתת יסוד איתן לכל הסמכויות הדרושות כדי לאפשר למדינת ישראל לבצע את האמנה הלכה למעשה. כך גם נאמר בדברי ההסבר בעל פה ששמענו היום. כל הדברים יוצאים מהנחה שרצוי שנתאים את החוק שלנו לצרכי האמנה האירופאית. נכון שאחרי תיקון החוק שלנו כבר לא יהיה לזה קשר לאמנה האירופאית. החוק שלנו הוא חוק, ואם נתקן את הסעיף הראשון של חוק העזרה המשפטית, זה יחול על כל המדינות הזרות. אני מסכים שזה יותר רחב. אולם הענין הוא שכל מדינה תתאים עצמה לאמנה ולהצהרה של ישראל לפי סעיף 24. אם שווייץ, למשל, רוצה עזרה משפטית ממדינת ישראל, היא יודעת שיש הצהרה ישראלית האומרת כי אפשר לקבל אצלנו עזרה משפטית רק אם מתבקשים אנו לכך על-ידי בית משפט מוסמך בשווייץ, כלומר, היא יודעת שכדי לקבל עזרה משפטית רשמית דרך הצינורות הממלכתיים שלנו במדינת ישראל, עליה לשלוח לנו בקשה היוצאת מבית משפט מ" בשווייץ ולא מהתביעה הכללית שם. לזה אני קורא "עקרון הריבונות". הריבונות שלנו מחייבת אותנו לכבד את עצמנו ולא לכבד את כל המדינות, שהרי זה לא אמור רק לגבי שווייץ, אלא היום זה אמור כבר גם לגבי יוון וגם צ'ילה יכולה לפנות אלינו, ולא רק מדינות החברות באמנה האירופאית. לפי החוק שלנו המוסד המוסמך לגביית עדויות לפי התחיקה הפנימית של מדינה איקס יכול לדרוש שבִּישראל ייחקר אדם מסויים, וחקירת עד פירושה גם הענשה במקרה של אי-הופעה והחלת דיני החוק הפלילי במקרה של מסירת עדות שקר. על עייר אין כבר צורך לדבר. כל זה נובע מכך שאיננו מגדירים מראש את המוסד, אלא משאירים את הדבר להגדרה של כל מדינה אחרת. בזה מותרים אנו על קביעתנו הריבונית מהי רשות שיפוטית בחוץ-לארץ שאנו מכירים בה ומסמיכים אותה ונותנים את הנדירה הגמורה לכל מדינה בעולם להחליט מהי רשות שיפוטית לצורך עזרה משפטית במונן טכני. כלומר, אין זו צריכה להיות רשות שיפוטית ממש, כי לפי המושגים שלנו התביעה הכללית אינה רשות שיפוטית. הלא זה ההבדל בין השיטה הקונטיננטלית לבין השיטה האנגלית-סאכסיית. נראה מה תצהיר אנגליה. אם היא תותר על העיקרון האנגליו-סאכסי המקודש שרק בית משפט אנגלי יכול לצוות על האזרח לעשות כן והוא לא יונע אלא על-ידי בית משפט בחוץ-לארץ - נלך אולי גם אנחנו בעקבות הקדים זה. הרי החוק שלנו הולך בעקבות החוק האנגלי, ועל כל פנים בעקבות עקרונות החוק האנגלי בדבר הפרדת הסמכויות. רשות שיפוטית אפילו כל רשות אלא היא שיפוטית, של שופטים, של בית משפט מוסמך או של בית דין מוסמך.

לדעתי, אין צורך לשנות את ההגדרה שנקבעה בחוק ולהתאים אותה לכל המונחים שבמדינות אחרות. אני מציע שנראה אין תסדר אנגליה בענין זה. אם היא תותר על עיקרון זה, יהיה לנו אולי תקדים שדבר כזה תכתיב בחיים המודרניים. אני מתאר לי שכל מדינה המבקשת משהו ממדינת אחרת והיא יודעת את החוק של אותה מדינה - תמצא את הדרך להתאים עצמת לאותה מדינה. כלומר, התובע הכללי של שווייץ יכול לפנות לבית המשפט בשווייץ בבקשה לדרוש מבית משפט ישראלי עזרה משפטית. זה ענין של התחיקה השווייצרית. או שסיימת כבר תחיקה כזאת - ואני מניח שהיא קיימת - או שאינה קיימת, ואם אמנם זה כך, השווייצרים צריכים לתקן את החוק שלהם ולא אצחנו. לזה אני קורא ריבונות.

י. ארינדר:
לענין ההדדיות - כל זמן שההגדרה היתה מצומצמת לבית משפט או לבית דין מוסמך, הסכנה של חוסר ההדדיות היתה יותר קטנה, אבל כאשר מרחיבים אנו את ההגדרה על פני כל מי שמדינה זרה קודמת לה רשות שיפוטית ואנו נותנים סמכות ליועץ המשפטי או לבא-כוחו לא לעשות פעולה מכוח חוק זה בהתאם לסעיף 8, כשיש ענין של פגיעה בתקנת הציבור - אנו מעמידים את היועץ המשפטי במצב לא נוח, כי עד היום יכולים היינו לתת תשובה שהחוק שלנו אינו מאפשר לבצע פעולה מסויימת, ואילו עכשיו נצטרך להסיל על היועץ המשפטי לומר: אמנם מסרתם בארץ הזרה סמכות לשוטר או לתביעה כללית לחקור עדים, אבל לנו זה לא נראה כל כך מתאים ולכן איננו מבצעים את הפעולה הפוגעת, לדעתנו, בתקנת הציבור. לדעתי, הרבה יותר נוח להסתמך על החוק ולומר כי החוק אינו מאפשר לעשות פעולה כזאת. זה לא יפגע ביחסים בין-לאומיים. כשהסיקול לסרב לעשות את הפעולה ניתן לרשות אדמיניסטרטיבית, פירוש הדבר שאנחנו בעצמנו מביאים לכך שמדינה זרה תטען כלפינו: תיקנתם את החוק כדי לצע את הפעולה ואינכם מבצעים אותה

י. ארידור:

כי הטידורים המשפטיים שלנו אינם נושאים חן בעיניכם. איני חושב שאנו צדיקים להזמין תשובה כזאת ממדינה זרה. למעשה אנו מקנים ליועץ המשפטי את הסמכות לטרב רק בדרך זאת. לכן גם מהסיבה הזאת נראה לי שהגדרה זד-לל כך רחבה שאנו מעמידים את הממשלה שלנו במצב העלול לפגוע ביחסים בין-לאומיים, ואין צורך שנמעיז את הממשלה במצב כזה.

הינ"ר י. גולדשמידט:
בריון זה אנו חוזרים על דברים שנאמרו בפליאת הכנסת, ושר המשפטים קיבל עקרונית את הדברים האלה. אני מצטט מדבריו בפליאת הכנסת: "אני חושב שיש טענה עיונית, הייתי אומר, לגבי מקרה שמדינה זרה תודיע על רשות כלשהי שלה שהיא רשות שיפוטית לעניין עזרה משפטית. ייתכן שבעניין זה צריכה להיות זהירות גדולה יותר בניסוח, מפני שמדינה דה פלונזית יכולה לפעמים להשתמש ברחבות יתירה במקצת במתן הודעה כזאת". אולי צריך שמשרד המשפטים יעיין בשאלה היחלית אם הוא חוזר פהצעת ההרחבה או שהוא יכניס איזה סייג אחר.

אם יש ענין שבאי כוח משרד החוץ ישתתפו בענין זה, נזמין אותם. הישיבה הבאה בענין זה תהיה ביום ה' בשעה 8.45.

הישיבה ונעלה בשעה 10.00.